

TRÚNADARMÁL

Tillaga nr. 3 að máléfnagrundvelli Kvennalistans í stjórnarmyndunarviðræðum 1991

Til grundvallar: Stefnuskrá 1991
Til hliðsjónar: Máléfnagrundvöllur 1987
Grein ISG í Mbl. 23. 3. 91
Samráðsfundur 16. - 17. ma

Máléfnagrundvöllurinn er stefnuskráin, en verkefni

- a) forgangsraða málum og ákveða hvaða mál verða undir engum kringumstæðum notuð sem skiptimynt í samningum,
- b) setja niður eiginlegar lausnir og kröfur í einstökum málaflokkum.

Tillagan miðar að sterkum "kvenna-prófil", bæði vegna máléfnanna sjálfra og hugsanlegra framkvæmda í ríkisstjórn og til þess að okkar "lina" komist sem einföldust og skýrust út í gegnum fjölmíðlahávaðann, sem fylgir stjórnarmyndunarviðræðunum. Lykilorðið verði kvenfrelsi, ef samið verður markmiðsblað fyrir ríkisstjórn.

I. Launa- og kjaranámál kvenna.

1)

Samningum við ríkistarfsmenn verði beitt til þess að þrýsta á hækjun lagstu launa. Viðræður verði hafnar strax að lokinni myndun ríkisstjórnar. Ákveðnu prósentuhlutfalli af heildarlaunakostnaði ríkisins verði varið til að hækka laun þeirra, sem starfa hjá ríkinu og hafa laun innan við: a) 73 þús. kr. á mánuði, b) 80 þús. kr. á mánuði. (Krónutöluhækkun eða afliðandi prósentuhækkun upp að tvöfaldri lágmarksupphæð). Jafnframt verði sett á fót nefnd, sem framkvæmi gagngert endurmat á störfum kvenna, þar sem uppeldis-, þjónustu- og umönnunarþættir hefðbundinna kennastarfa verði metnir til jafns við aðra þætti, sem vega þungt í starfsmati.
Samsetning? Skiladagur?

Tillaga nr. 3 er
Síðast þegsett og
meinit var

Sigintur ósavur a
þótt hæggs tófuuni var
kvenninn lang leitinn
met at reikna í L. 1)

2)

f samningum ríkisins við starfsmenn sína skal vægi dagvinnulauna aukið með hækjun grunntaxta dagvinnu og lækkun eftirvinnustuðuls. Meta skal heimilisstörf til jafns við önnur störf sem starfsreynslu hjá hinu opinbera.

3)

Það mun verða rétt í stjórnarmyndunaryiðræðunum, hvernig taka skuli á kjaramálunum í heild sinni, sbr. þjóðarsátt. Grunnafstæða: Við leggjumst gegn afskiptum og aðild ríkisstjórnar að kjarasamningum á hinum almenna vinnumarkaði. Á sl. áratug hafa slik afskipti haft í för með sér, að launabilið milli kvenna og karla hefur breikkað. Auk þess eiga samningar að heita frijálsir. Það er atvinnurekenda að greiða laun, en ekki ríkisins að bæta fólkí upp lág laun með hliðarráðstöfunum í samningum. Hér eru eðlilega undanskildir samningar ríkisins við sína eigin starfsmenn, sem við leggjum til, að verði beitt á stefnumótandi hátt til að rétta hlut kvenna, sbr. hér að ofan.

4)

Lög um lágmarkslaun ef í nauðir rekur.

5)

Persónuafsláttur verði hækkaður og skattleysismörk miðuð við framfærslukostnað.

6)

Settur verði á fót vinnuhópur til að gera úttekt á fyrirkomulagi tekjuskatts og eignaskatts einstaklinga með tilliti til hagsmuna kvenna. Skoða skal sérstaklega kosti og galla samsköttunar og sérsköttunar hvað varðar efnalega afkomu og viðurkenningu á fjárhagslegu sjálfstæði kvenna. Einnig greiðslur barnabóta og hugmyndir um persónufrádrátt vegna barna, svo og lifeyrisréttindi hjóna, ekki síst heimavinnandi fólks. Vinnuhópurinn skili af sér eigi síðar en 1. jan. 1992. Eftir þann tíma áskilur Kvennalistinn sér allan rétt til að flytja tillögur til breytinga á þeim lögum sem við eiga, ef honum sýnist svo við horfa.

7)

Endurmeta skal lög þau, sem sett hafa verið til að stuðla að jafnstöðu ("jafnrétti") kvenna og karla í ljósi þess, að þau hafa ekki haft tilstæðu áhrif. Í því sambandi skal athuga, hvort stofnun kvennamálaráðuneytis gæti orðið þessum málum til framdráttar.

II. Mál sem tengjast móðuchlutverki kvenna

1)

Foreldrar haldi launagreiðslum sínum í fæðingarorlofi og heimavinnandi njóti fullra lágmarksgreiðslna. Skipting greiðslna í fæðingarstyrk og fæðingardagpeninga verði afnumin. Stofnaður verði sérstakur fæðingarorlofssjóður, sem allir atvinnurekendur, jafnt í opinberum rekstri sem einkarekstri, greiði til ákveðið hlutfall af launum.

2)

Tryggt verði að konur geti gengið að fyrra starfi að loknu fæðingarorlofi og að foreldrar geti tekið sér a.m.k. 6 mánaða launalaust leyfi frá starfi er fæðingarorlofi lýkur án réttindamissis.

3)

Hraðað verði uppbryggingu leikskóla með stuðningi ríkisins. Árið 1992 verði lagðar 250 millj. kr. til þessa verkefnis á fjárlögum.

4)

Sveitarfélögum verði gert kleift að koma lögum um grunnskóla í framkvæmd. Samningaviðræðum þar um við sveitarfélögin hefjist ekki síðar en 1. ágúst 1991.

III. Atvinnumál

Grunnsteftna:

Hlutverk stjórnvalda er fyrst og fremst upplýsingaöflun, ráðgjöf, markaðsleit og aðstoð við fjármögnum, sem mismunar ekki verkefnum, miðar að fjölbreytni og er náttúrunni vinSAMleg. Um er að ræða tvær meginstefnur í atvinnumálum. Annars vegar þá sem ekki tekur tillit til þess umhverfis, sem við byggjum lífsafkomu okkar á, stefna, sem við höfnum. Hins vegar sú stefna, sem byggir á samhliða verndun og nýtingu umhverfisins, stefna, sem við leggjum áherslu á.

Beinar aðgerðir:

1)

Stofnuð verði deild innan Byggðastofnunar, sem hafi það hlutverk að vinna að uppbyggingu atvinnu fyrir konur. Til starfsemi deildarinnar renni a.m.k. 20% af árlegum framlögum ríkisins til Byggðastofnunar, sem verði varði til ráðgjafar, lána, styrkja og annarrar fyrirgreiðslu vegna atvinnustarfsemi kvenna. Unnið verði markvisst að því að efla frumkvæði kvenna með fræðslu, hugmyndasamkeppni og námskeiðum.

2)

Ríkisvaldið hafi frumkvæði að aukinni hlutdeild kvenna í hvers konar störfum á vegum ráðuneyta og ríkisstofnana (jákvæð mismunun) og marki jafnframt þá stefnu að dreifa verkefnum um landið. Áhersla verði lögð á að slik dreifing verkefna út um landið verði framkvæmd af hagsýni, ekki með því að koma á fót nýjum stofnunum, reisa hús og minnismerki.

Síávarútvegur:

3)

Fiskimiðin verði í raun þjóðareign og við ráðstöfun aflaheimilda verði tekið mið af byggðasjónarmiðum, þannig að meginreglan verði: 80% heildarafla verði úthlutað til byggðarlaga, sem síðan úthluti eftir eigin reglum til skipa eða fiskvinnslufyrirtækja. 20% renni í sérstakan veiðileyfasjóð og verði til leigu, sölu eða til sérstakrar ráðstöfunar.

4)

Sérstök áhersla verði lögð á vinnuaðstæður fiskvinnslufólks (atvinnuöryggi og launaendurummat?)

Landhúnaðuri:

5)

Landnýtingaráætlum verði þegar gerð úr þeim upplýsingum sem fyrir liggja og búvorusamningurinn endurskoðaður með hliðsjón af henni. Áhersla verði lögð á svæðabúskap með tilliti til landgæða.

Iðnaður:

6)

Fallið verði frá fyrirhuguðum framkvæmdum við byggingu álvers og þess í stað lögð áhersla á uppbyggingu iðnaðar með tilliti til umhverfisverndar og byggðaþróunar. Athuga skal möguleika á vettvisframleiðslu.

IV. Umhverfismál

(til viðbótar því sem þegar er komið)

Brunnsteftna:

Að tekið sé tillit til umhverfissjónarmiða við ákvarðanir um skipulag og hvers konar framkvæmdir og rekstur.

Beinar aðgerðir

1.

Allar stofnanir, sem fara með umhverfismál, falli undir umhverfisráðuneytið, sem hafi umsagnarskyldu um öll mál, er varða umhverfismál. Mengunarvarnir verði á einni hendi og umhverfisfræðla og umhverfiseftirlit verði stórlægð bætt.

V. Efnahags- og ríkisfiármál

Almein efnahagsmarkmið:

1)

Fjölskyldan og velferð heimilanna verði höfð i fyrirrúmi við forgangsröðun verkefna. Markmið fjárveitinga verði endurskoðuð reglulega og stefnt að hallalausum rekstri ríkissjóðs. Eitt fyrsta verkefnið verði niðurfelling vasks á matvælum og lagður sérstakur skattur á munadaryörur og óhollustuvörur.

2)

Endurskoðun sjóðakerfis atvinnuveganna með tilliti til uppbyggingsar, nýsköpunar og ábyrgðar atvinnurekenda á eigin rekstri.

3)

Vextir verði ekki handstýrðir, og efnahagsaðgerðir verði miðaðar við jákvæða en hóflega raunvexti.

4)

Stærstu auðlindir þjóðarinnar, fiskimið, fallvötn, háhitasvæði og ferskvatnslindir, verði lýstir þjóðareign.

5)

Ísland standi utan Evrópubandalagsins og evrópska efnahagssvæðisins. Áhersla verði lögð á tvihliða viðræður.

Tekjuöflunum

1)

Endurmat á nauðsyn útgjaldaliða ríkissjóðs.

2)

Áhersla á tilfærslur skatta, þar á meðal tvö tekjuskattsprep, stighékkandi eignarskatta og skattlagningu fjármagnstekna (byggð m.a. á árlægri, tæmandi skrá yfir hluthafa.)

3)

Áhersla verði lögð á innlendar lántökur og innlenden sparnað, erlendum lántökum ríkissjóðs settar strangar skorður.

VI. Eriðar- og utanníkismál

1)

Íslendingar taki á ný upp hlutleysisstefnu þá, sem lýst var yfir, þegar landið hlaut fullveldi.

2)

Ísland og hafsvæðin umhverfis landið verði lýst kjarnorkuvophalaust svæði.

3)

Hernaðarframkvæmdir hér á landi verði stöðvaðar og brottför hersins undirbúin.

4)

Framlög til þróunaraðstoðar verði tvöfölduð og þeim einkum beitt til aðstoðar við konur og börn.

Síðan önnur striði stefnuskrár eftir því sem um semst.

?? Bugðamál

1)

Jöfnuður milli landshluta í orkukostnaði heimilanna.

2)

Ríkisvaldið skapi skilyrði fyrir fjölbreyttari starfsþjálfun og menntun á landsbyggðinni með sérstöku tilliti til kvenna.

3)

Athugaður verði mismunur á fræmfarsslukostnaði eftir búsetu.

?? Húsnæðismál

1)

Endurskoðuð verði lög um vaxtabætur með það fyrir augum að tekið verði tillit til fjölskyldustærðar við útreikning vaxtabóta.

2)

Áhersla verði lögð á það í lánveitingum Húsnæðissstofnunar ríkisins að leiguibúum fjölgji.

?? Bráðabirgðalög

1)

Strax verði hafnar viðræður við BHMR um, hvort efnt skal til nýrra kjarasamninga við bandalagið eða að gerðir samningar verði settir í gildi.

2)

Áfnumin verði heimild ríkisstjórnar til útgáfu bráðabirgðalaga.

?? Öfheldi aegg konum

1)

Fræmkvæmdar verði útbætur í kynferðisafbrotamálum sbr. tillögur nauðgunarmálanefndar.

?? Tryggingamál

1)

Endurskoðaðar verði reglur um mat tryggingabóta þannig að konum og körlum verði ekki mismunað.